

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.3.2021
COM(2021) 137 final

2021/0070 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά

{SWD(2021) 62 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Ursula von der Leyen, εξήγγειλε τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά με στόχο να διασφαλιστεί ότι «κάθε παιδί στην Ευρώπη το οποίο διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα έχει πρόσβαση στα πλέον βασικά δικαιώματα, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση»¹. Η στήριξη των παιδιών από τα πρώτα τους βήματα και καθ' όλη την παιδική τους ηλικία έχει ύψιστη σημασία για την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, ισότιμης, συμπεριληπτικής και ανταγωνιστικής οικονομίας της γνώσης και μιας δίκαιης κοινωνίας.

Η παρούσα πρόταση, έχοντας ως στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, υποστηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να διασφαλίσουν για τα παιδιά σε κατάσταση ανάγκης την πρόσβαση σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες: προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εκπαίδευση (συμπεριλαμβανομένων των σχολικών δραστηριοτήτων), υγειονομική περίθαλψη, τροφή και στέγη. Παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα παιδιά στην ΕΕ έχουν ήδη πρόσβαση σ' αυτές τις υπηρεσίες, η χωρίς αποκλεισμούς και πραγματικά καθολική πρόσβαση είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να διασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλα τα παιδιά, και ιδίως για εκείνα που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό λόγω φτώχειας ή άλλων μορφών μειονεξίας.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι σύνθετο και πολυδιάστατο φαινόμενο. Τα βασικά αίτια είναι οι ανεπαρκείς πόροι και η φτώχεια, αλλά και η απουσία ισότιμης πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες λόγω διαφόρων μορφών μειονεξίας, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η πλήρης συμμετοχή στην κοινωνία². **Η πρόταση εστιάζεται στα παιδιά που έχουν ανάγκη, δηλαδή σ' εκείνα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.** Τα άτομα με χαμηλό εισόδημα αντιμετωπίζουν πολύπλευρες προκλήσεις, καθώς δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες ή στην αγορά εργασίας. Για τον λόγο αυτό, έχει συμφωνηθεί σε ενωσιακό επίπεδο ένας σύνθετος δείκτης για τα άτομα «που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού». Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει τα εξής: i) τον αριθμό των ατόμων που έχουν ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) χαμηλότερο από το όριο του κινδύνου φτώχειας³. ii) τη σοβαρή υλική στέρηση, η οποία αποτυπώνει την έλλειψη βασικών αγαθών που απαιτούνται για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης σε μια δεδομένη κοινωνία⁴. και iii) την πολύ

¹ Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019-2024.

² Βλ. για παράδειγμα, την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Για την αλληλεγγύη στην Ευρώπη — Εντατικοποίηση της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, προώθηση της ένταξης» [COM(92) 542]: το ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων που συνέρχονται στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 1989, σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού (EE C 277 της 31.10.1989, σ. 1): *The Multi-Dimensional Analysis of Social Exclusion* (Η πολυδιάστατη ανάλυση του κοινωνικού αποκλεισμού), Levitas et al., 2007: *Leaving no one behind: the imperative of inclusive development, Report on the World Social Situation 2016*. (Για να μη μένει κανείς στο περιθώριο — Η επιταγή της συμπεριληπτικής ανάπτυξης. Έκθεση για την παγκόσμια κοινωνική κατάσταση το 2016), ΟΗΕ (2016).

³ Καθορίζεται στο 60 % του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις.

⁴ Ως «σοβαρή υλική στέρηση» νοείται η αναγκαστική αδυναμία πληρωμής τουλάχιστον 4 από τα ακόλουθα 9 αγαθά και υπηρεσίες: 1) ενοίκιο, δόση δανείου ή λογαριασμούς υπηρεσιών κοινής ωφελείας· 2) ικανοποιητική θέρμανση της κατοικίας· 3) απρόβλεπτες δαπάνες· 4) τακτική κατανάλωση κρέατος ή πρωτεϊνών· 5) διακοπές· 6) τηλεόραση· 7) πλυντήριο ρούχων· 8) αυτοκίνητο· 9) τηλέφωνο.

χαμηλή ένταση εργασίας⁵. Τα παιδιά που ζουν σε τέτοια νοικοκυριά είναι ιδιαίτερα επιρρεπή στον κοινωνικό αποκλεισμό και αποτελούν την ομάδα-στόχο της παρούσας σύστασης.

Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ-27 το ποσοστό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερο για τα παιδιά απ' ό,τι για τον συνολικό πληθυσμό. Το 2019 το 22,2 % των παιδιών (σχεδόν 18 εκατομμύρια) ζούσαν σε νοικοκυριά που διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στον συνολικό πληθυσμό ανερχόταν στο 20,9 % (περίπου 91 εκατομμύρια). Την τελευταία δεκαετία ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στα παιδιά μειώθηκε με βραδύτερο ρυθμό απ' ό,τι στον γενικό πληθυσμό. Επιπλέον, το χάσμα φτώχειας⁶ στην ΕΕ-27 είναι υψηλότερο για τα παιδιά (25,4 % το 2019) απ' ό,τι για τον υπόλοιπο πληθυσμό (24,3 %), ενώ το ίδιο ισχύει για την εμμονή της φτώχειας⁷ (14,1 % για τα παιδιά έναντι 10,8 % για τον υπόλοιπο πληθυσμό το 2018).

Υπάρχει στενή συσχέτιση μεταξύ του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και της έλλειψης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Τα παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή πλήττονται από ιδιαίτερα μειονεκτήματα είναι πιθανότερο να αντιμετωπίσουν εμπόδια κατά την πρόσβαση σε υπηρεσίες οι οποίες είναι καθοριστικές για την ευημερία τους και για την ανάπτυξη κοινωνικών, γνωστικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων. Αν και όλα τα κράτη μέλη παρέχουν, κατά κανόνα, τέτοιες υπηρεσίες, τα στοιχεία δείχνουν ότι η πρόσβαση σ' αυτές είναι άνιση. Στο ένα τρίτο περίπου των κρατών μελών οι γονείς με μέτριο εισόδημα θεωρούν ότι το κόστος της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας είναι πολύ υψηλό. Τα σχολικά βιβλία, η σχολική μεταφορά, τα γεύματα και οι πρόσθετες σχολικές δραστηριότητες επιβαρύνουν σημαντικά τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς σε 15 κράτη μέλη. Σε αρκετά κράτη μέλη παρέχονται εντελώς δωρεάν μόνο ορισμένες υπηρεσίες που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη των παιδιών. Σε έξι κράτη μέλη, πάνω από το 10 % των παιδιών αντιμετωπίζουν σοβαρή στέρηση στέγης. Η αστεγία έχει αυξηθεί σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, και πλήττει επίσης παιδιά. Οι παράγοντες της άνισης πρόσβασης σε υπηρεσίες μπορεί να είναι πολλαπλοί και να περιλαμβάνουν: την έλλειψη οικονομικών πόρων για την κάλυψη του κόστους των υπηρεσιών από τους γονείς ή τους κηδεμόνες· την περιορισμένη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών, ιδίως σε αγροτικές⁸, απομακρυσμένες ή μειονεκτούσες περιοχές· την έλλειψη προσαρμογής των υπηρεσιών ή του προσωπικού σε παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες· την απουσία πληροφοριών σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες· ή τα διοικητικά εμπόδια.

Παράλληλα με τη φτώχεια υπάρχουν και άλλες μορφές μειονεκτημάτων που δημιουργούν εμπόδια όσον αφορά την ένταξη και τη συμμετοχή στην κοινωνία. Η πρόταση συνιστά επίσης στα κράτη μέλη, κατά τον σχεδιασμό των εθνικών ολοκληρωμένων μέτρων τους για τη στήριξη των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, να λαμβάνουν επίσης υπόψη τις τυχόν ειδικές ανάγκες των παιδιών που είναι άστεγα ή αντιμετωπίζουν σοβαρή στέρηση στέγης, που έχουν αναπηρία, που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, που έχουν μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο (ιδίως οι

⁵ Αντικατοπτρίζει το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας κάτω των 60 ετών που ζει σε νοικοκυριά στο οποίο τα άτομα σε ηλικία εργασίας έχουν εργαστεί, κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, λιγότερο από το 20 % της συνολικής διαθεσιμότητάς τους προς εργασία.

⁶ Το χάσμα φτώχειας είναι το σχετικό διάμεσο χάσμα κινδύνου φτώχειας, που διευκολύνει τον προσδιορισμό του βαθμού φτώχειας των φτωχών. Υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας και του ορίου κινδύνου φτώχειας, εκφρασμένη ως ποσοστό του ορίου κινδύνου φτώχειας.

⁷ Η εμμονή της φτώχειας εκφράζει το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας κατά το τρέχον έτος και τουλάχιστον κατά τα 2 από τα 3 προηγούμενα έτη.

⁸ Τον Ιούνιο του 2021 η Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση με τίτλο «Το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές», η οποία θα πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, την περιορισμένη πρόσβαση των παιδιών σε υπηρεσίες ή υποδομές σε αγροτικές, απομακρυσμένες ή μειονεκτούσες περιοχές.

Ρομά), που βρίσκονται σε δομές εναλλακτικής (ιδίως ιδρυματικής) φροντίδας, καθώς και εκείνων που τυχόν βρίσκονται σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις.

Τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα πλήττονται δυσανάλογα από τον κοινωνικό αποκλεισμό, ο οποίος οφείλεται συχνά στη φτώχεια ή στη στέρηση. Ανάλογα με το κράτος μέλος, τα παιδιά που ανατρέφονται από έναν μόνο γονέα ή σε πολύτεκνες οικογένειες (με τρία ή περισσότερα παιδιά), ή τα παιδιά μεταναστών ή Ρομά αντιμετωπίζουν έως και τρεις φορές υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας απ' ό,τι τα άλλα παιδιά⁹. Τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα εμφανίζουν επίσης σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Τα παιδιά που τοποθετούνται σε δομές ιδρυματικής φροντίδας μπορεί να μην επωφελούνται πλήρως από τη γενική και συμπεριληπτική εκπαίδευση. Επιπλέον, τα παιδιά με αναπηρία, εκείνα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή ζουν σε αγροτικές ή απομακρυσμένες περιοχές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε πολλές από τις σχολικές δραστηριότητες. Εμπόδια μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, η οικονομική προσιτότητα, η έλλειψη κατάλληλης υποδομής, η ανεπαρκής προσβασιμότητα ή τα γλωσσικά προβλήματα. Παρεμποδίζεται επίσης η συμμετοχή των παιδιών αυτών σε προγράμματα προληπτικής υγείας. Το χαμηλό εισόδημα ή η επισφαλής οικογενειακή κατάσταση έχει συχνά ως συνέπεια τη μη τακτική ή ανθυγιεινή διατροφή. Τέλος, η έλλειψη πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και κατάλληλη στέγη, μεταξύ άλλων σε ασφαλές πόσιμο νερό, ενέχει αυξημένο κίνδυνο σοβαρής στέρησης στέγης και επηρεάζει τη συνολική ευημερία των παιδιών. Όλα αυτά τα εμπόδια πρόσβασης διακινδυνεύουν τον διαγενεακό κύκλο του κοινωνικού αποκλεισμού, με ιδιαίτερα σοβαρές και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη ζωή των παιδιών.

Η πρόληψη και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών έχει ουσιώδη σημασία για την κοινωνική πρόοδο και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο κοινωνικός αποκλεισμός ναρκοθετεί τις ευκαιρίες των παιδιών στο παρόν και στο μέλλον και αλλοιώνει σημαντικά την ικανότητά τους να συμβάλλουν στη σημερινή και στην αυριανή κοινωνία. Τα παιδιά που είναι κοινωνικώς αποκλεισμένα έχουν λιγότερες πιθανότητες από τους πιο ευνοημένους συνομηλίκους τους να επιτυγχάνουν καλές επιδόσεις στο σχολείο και να απολαμβάνουν καλή υγεία. Διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να εγκαταλείψουν το σχολείο και, όταν γίνουν ενήλικες, είναι πιθανότερο να είναι (μακροχρόνια) άνεργοι και να βιώνουν φτώχεια, λόγω μειωμένων ευκαιριών απασχόλησης και χαμηλότερων αποδοχών. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και η κακή υγεία επηρεάζουν επίσης σημαντικά την οικονομία και την αγορά εργασίας, καθώς αποτελούν τροχοπέδη για την αύξηση της απασχόλησης και δημιουργούν ένα εργατικό δυναμικό χαμηλότερης ποιότητας και παραγωγικότητας.

Η κρίση της COVID-19 έχει οξύνει τις προϋπάρχουσες ανισότητες και συνεπάγεται σημαντικό κίνδυνο αύξησης του ποσοστού φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Έχει δημιουργήσει κοινωνικοοικονομικούς κινδύνους για τις γυναίκες και τις ευάλωτες ομάδες, όπως οι μόνοι γονείς, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, οι μετανάστες, οι μειονότητες, οι νεότεροι και οι επισφαλείς εργαζόμενοι, καθώς και τα άτομα που ζουν σε περιοχές και νοικοκυριά με περιορισμένη ή μηδενική ψηφιακή συνδεσιμότητα. Οι ομάδες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα απώλειας εισοδήματος λόγω αυξανόμενης ανεργίας και περιορισμένων δυνατοτήτων τηλεργασίας. Ο αντίκτυπος στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αναμένεται να εντείνει τις ανισότητες και μπορεί να εξωθήσει νέες κατηγορίες νοικοκυριών στον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Το κλείσιμο των σχολείων είχε ως αποτέλεσμα τα παιδιά να χάσουν μια αξιόπιστη πηγή διατροφής, καθώς πολλά από αυτά στερήθηκαν τα σχολικά γεύματα. Η εκτεταμένη ψηφιοποίηση μετρίασε σε κάποιον βαθμό την απώλεια εκπαίδευσης που προκλήθηκε από το

⁹

Κοινή έκθεση σχετικά με την απασχόληση το 2021, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 15 Μαρτίου 2021.

κλείσιμο των σχολείων, αλλά πολλά παιδιά δεν διέθεταν ικανοποιητικά περιβάλλοντα κατ' οίκον μάθησης, π.χ. λόγω έλλειψης του απαραίτητου εξοπλισμού, κακής σύνδεσης στο διαδίκτυο ή έλλειψης υποστήριξης στις σχολικές εργασίες τους. Η COVID-19 και τα μέτρα τήρησης κοινωνικών αποστάσεων επηρέασαν επίσης τις επίσημες δομές φροντίδας, την εκπαίδευση και τις υπηρεσίες αναψυχής.

Υπάρχει συναίνεση στην ΕΕ ως προς τη σημασία της διασφάλισης αποτελεσματικής και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες για τα παιδιά που αντιμετωπίζουν διάφορες μορφές μειονεκτημάτων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε στις 24 Νοεμβρίου 2015¹⁰, και όπως επιβεβαιώθηκε στο ψήφισμά του, της 4ης Απριλίου 2019, για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+¹¹, ζήτησε τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, και ιδίως για εκείνα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, με έμφαση σε ορισμένες βασικές υπηρεσίες. Το Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να διερευνήσει τη σκοπιμότητα της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά μέσω πολυετούς προπαρασκευαστικής δράσης. Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 8ης Ιουνίου 2020, κάλεσε επίσης την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για μια ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, στην ειδική έκθεση 20/2020, της 29ης Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με την παιδική φτώχεια¹², τόνισε ότι πρέπει να βελτιωθεί η στόχευση της στήριξης που παρέχει η Επιτροπή στις δράσεις των κρατών μελών για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Σε συνέχεια της εν λόγω έκθεσης, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να συμπεριλάβει δράσεις και στόχους για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στις μελλοντικές πρωτοβουλίες της, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της διαδικασίας οικονομικού συντονισμού του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Στις 11 Μαρτίου 2021 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενόψει της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού¹³, στο οποίο καλεί τη μεν Επιτροπή να υποβάλει την πρότασή της σχετικά με τη θέσπιση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021, τα δε κράτη μέλη να επιταχύνουν την εφαρμογή της και να επενδύσουν όλους τους πόρους που μπορούν να διαθέσουν, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε επίσης ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν πολυετείς εθνικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και εθνικά σχέδια δράσης για την υλοποίηση της εγγύησης για τα παιδιά.

Κανένα παιδί δεν πρέπει να μείνει στο περιθώριο. Οι δημογραφικές τάσεις και οι ελλείψεις δεξιοτήτων, που επισημάνθηκαν στην έκθεση της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής¹⁴, καθιστούν απαραίτητη την ενίσχυση του δυναμικού των νέων γενεών, ανεξάρτητα από το κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο. Αν και η ΕΕ έχει ένα από τα υψηλότερα επίπεδα κοινωνικής ενσωμάτωσης και συνοχής στον

¹⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική φτώχεια [2014/2237 (INI)].

¹¹ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 4ης Απριλίου 2019, σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (EKT+) [COM(2018) 382 – C8-0232/2018 – 2018/0206(COD)].

¹² Ειδική έκθεση 20/2020: «Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας — Ανάγκη για καλύτερη στόχευση της στήριξης της Επιτροπής», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2020.

¹³ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2021, σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενόψει της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [2021/2523 (RSP)].

¹⁴ Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

κόσμο¹⁵, απαιτείται αποφασιστική πολιτική δράση για τη στήριξη των παιδιών που βρίσκονται σε δυσχερέστερες συνθήκες και τα οποία ενδέχεται να αντιμετωπίζουν εμπόδια λόγω διαφόρων μορφών μειονεκτημάτων. Ως εκ τούτου, η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά εστιάζεται στη στήριξη των παιδιών που έχουν ανάγκη.

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων παρέχει το πλαίσιο για την ανάληψη ενωσιακής και εθνικής δράσης με στόχο δίκαιες και εύρυθμες αγορές εργασίας, καθώς και κοινωνική προστασία και ένταξη¹⁶. Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹⁷ επιδιώκει την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, των όρων εργασίας και των ίσων ευκαιριών για όλους, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό δικαιοσύνη, ανθεκτικότητα και ανοδική κοινωνική σύγκλιση. Το σχέδιο δράσης δίνει νέα ώθηση στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ. **Θέτει ως στόχο να μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια, εκ των οποίων τουλάχιστον τα 5 εκατομμύρια θα πρέπει να είναι παιδιά.** Ο αναθεωρημένος κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων θα καταγράφει τις τάσεις και τις επιδόσεις των κρατών μελών, παρέχοντας τη δυνατότητα στην Επιτροπή να παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων εντός του καθιερωμένου πλαισίου συντονισμού πολιτικής που συνιστά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

Η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά έχει ως στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, διασφαλίζοντας την πρόσβαση των παιδιών που έχουν ανάγκη σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτό, η πρωτοβουλία θα συμβάλει στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών γι' αυτά τα παιδιά και στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, και έπειτα από ευρεία διαδικασία διαβούλευσης, η πρόταση:

- συνιστά στα κράτη μέλη να εστιάσουν τα μέτρα στήριξης στα παιδιά που έχουν ανάγκη, δηλαδή στα άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού·
- συνιστά στα κράτη μέλη, κατά τον προσδιορισμό των παιδιών που έχουν ανάγκη και στο πλαίσιο αυτής της ομάδας, να λάβουν υπόψη τυχόν συγκεκριμένες μορφές μειονεκτημάτων, όπως οι ανάγκες: i) τα άστεγα παιδιά ή τα παιδιά που αντιμετωπίζουν σοβαρή στέρηση στέγης· ii) τα παιδιά με αναπηρία· iii) τα παιδιά που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών· iv) τα παιδιά που έχουν μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο (ιδίως οι Ρομά)· v) τα παιδιά που βρίσκονται σε δομές εναλλακτικής (ιδίως ιδρυματικής) φροντίδας· και vi) τα παιδιά σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις·
- καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν, στα παιδιά που έχουν ανάγκη, αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σε εκπαίδευση

¹⁵ Για παράδειγμα, το 2018 η συνολική εισοδηματική ανισότητα, όπως μετρείται με τον δείκτη S80/S20, ανήλθε σε 8,4 για τις ΗΠΑ, αλλά μόνο σε 5,05 για την ΕΕ-27, ενώ άλλες μεγάλες οικονομίες είτε δεν διέθεταν πρόσφατα και αξιόπιστα στοιχεία (στην Κίνα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για το 2011, ήταν 28,3) είτε υπερέβαιναν το επίπεδο της ΕΕ (στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν 5,6 και στην Ιαπωνία 6,2). Παρά τον ελαφρώς χαμηλότερο συνολικό δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης (0,920 για τις ΗΠΑ έναντι 0,894 για την ΕΕ-27 το 2019), ο μέσος Ευρωπαίος ζει 2,4 έτη περισσότερο από τον μέσο Αμερικανό (το προσδόκιμο ζωής ήταν, αντίστοιχα, 80,9 και 78,5 έτη το 2018).

¹⁶ Ειδικότερα, η αρχή 1 «Εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση», η αρχή 3 «Ίσες ευκαιρίες», η αρχή 11 «Φροντίδα και στήριξη των παιδιών», η αρχή 14 «Ελάχιστο εισόδημα», η αρχή 16 «Υγειονομική περίθαλψη», η αρχή 17 «Ένταξη ατόμων με αναπηρία», η αρχή 19 «Στέγαση και βοήθεια για τους άστεγους» και η αρχή 20 «Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες».

¹⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2021) 102 final].

(συμπεριλαμβανομένων των σχολικών δραστηριοτήτων), σε υγιεινό γεύμα κάθε ημέρα σχολείου, καθώς και σε υγειονομική περίθαλψη· η δωρεάν παροχή ορισμένων υπηρεσιών είναι ένας από τους τρόπους για αποτελεσματικότερη πρόσβαση σ' αυτές·

- καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν, στα παιδιά που έχουν ανάγκη, αποτελεσματική πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή και κατάλληλη στέγη·
- παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τη λήψη μέτρων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την εξασφάλιση πρόσβασης στις εν λόγω υπηρεσίες·
- θεσπίζει μηχανισμούς διακυβέρνησης και υποβολής εκθέσεων·
- προβλέπει ρυθμίσεις εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η πρόταση αναγνωρίζει ότι η αντιμετώπιση των αιτίων του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών συνιστά πολυδιάστατη πρόκληση. Η ίδια η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα είναι αποτελεσματική μόνο στο πλαίσιο ενός ευρύτερου συνόλου ολοκληρωμένων μέτρων, όπως περιγράφεται στο **σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, και εντός του ευρύτερου πλαισίου πολιτικής που παρέχει η **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού**, στο οποίο συμβάλλει επίσης η παρούσα πρόταση. Για τον σκοπό αυτό, η πρόταση συνιστά στα κράτη μέλη να διαμορφώσουν ένα υποστηρικτικό πλαίσιο πολιτικής με τους εξής τρόπους: i) διασφαλίζοντας ότι οι σχετικές πολιτικές είναι συνεκτικές μεταξύ τους και ακόμη πιο ικανές να παράσχουν στήριξη στα παιδιά· ii) επενδύοντας σε επαρκή συστήματα εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής προστασίας· iii) προβλέποντας μέτρα για την ένταξη γονέων ή κηδεμόνων στην αγορά εργασίας και παρέχοντας εισοδηματική στήριξη σε οικογένειες και παιδιά· iv) αντιμετωπίζοντας την εδαφική διάσταση του κοινωνικού αποκλεισμού, μεταξύ άλλων σε διακριτές αστικές, αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές· v) ενισχύοντας τη συνεργασία και τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών· vi) αποτρέποντας τις διακρίσεις και τον στιγματισμό των παιδιών που έχουν ανάγκη· vii) στηρίζοντας στρατηγικές επενδύσεις σε παιδιά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων υποδομών και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού· και viii) διαθέτοντας επαρκείς πόρους και κάνοντας βέλτιστη χρήση της ενωσιακής χρηματοδότησης.

Διατίθενται ενωσιακά κονδύλια με σκοπό να υποστηριχθούν τόσο η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού όσο και η υλοποίηση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+), για την περίοδο χρηματοδότησης 2021-2027, τα κράτη μέλη με ποσοστό παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (την περίοδο 2017-2019) θα πρέπει να διαθέσουν το 5 % των κονδυλίων του EKT+ για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, ενώ τα άλλα κράτη μέλη θα κληθούν να διαθέσουν για τον ίδιο σκοπό κατάλληλο ποσό. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα συμβάλει και αυτό με μελλοντικά βιώσιμες επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές, σε εξοπλισμό και σε ποιοτικές και βασικές υπηρεσίες, καθώς και με έργα συνεργασίας σε παραμεθόριες περιοχές.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα αποτελέσει ευκαιρία για να αυξηθούν το αναπτυξιακό δυναμικό, η δυνατότητα δημιουργίας θέσεων εργασίας και η οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα των κρατών μελών, μεταξύ άλλων με την προώθηση πολιτικών για τα παιδιά και τη νεολαία, και για να μετριαστούν οι οικονομικές και οι κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης COVID-19, με αποτέλεσμα να διευκολυνθεί η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και να ενισχυθεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης μπορεί να στηρίζει τα κράτη μέλη

στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεών τους, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εκπαιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές και νομικές ανισότητες και δυσκολίες τις οποίες βιώνουν τα παιδιά.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται από το καθεστώς της ενωσιακής ενίσχυσης για την παροχή γάλακτος και οπωροκηπευτικών στα σχολεία την περίοδο 2017-2023¹⁸. Το 2023 η Επιτροπή θα προτείνει την αναθεώρηση του συγκεκριμένου καθεστώτος, ώστε τα παιδιά να αποκτήσουν ευρύτερη πρόσβαση σε υγιεινά προϊόντα και να κατανοήσουν καλύτερα τα οφέλη των υγιεινών και βιώσιμων τροφίμων.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η σύσταση της Επιτροπής του 2013 με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»¹⁹ παρουσίασε ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη μείωση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και για τη βελτίωση της παιδικής ευημερίας. Η σύσταση επικεντρώθηκε στους εξής τρεις άξονες: i) πρόσβαση σε επαρκείς πόρους· ii) πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες· και iii) υποστήριξη του δικαιώματος των παιδιών να συμμετέχουν τόσο σε δραστηριότητες παιχνιδιού και αναψυχής, καθώς και σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, όσο και στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους. Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει τις υφιστάμενες πολιτικές στον τομέα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και αξιοποιεί την εμπειρία και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της σύστασης «Επένδυση στα παιδιά», ενισχύοντας το δεύτερο σκέλος της, καθώς καθιστά προτεραιότητα την πρόσβαση των παιδιών που έχουν ανάγκη σε βασικές υπηρεσίες.

Η διαδικασία συντονισμού των πολιτικών στον τομέα της οικονομίας και της απασχόλησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η οποία υποστηρίζεται από τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων²⁰, επισήμανε την πρόκληση που συνιστά η παιδική φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός και απηύθυνε ειδικές ανά χώρα συστάσεις σε αρκετά κράτη μέλη²¹. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση²² υπογραμμίζουν τη σημασία που έχει η διασφάλιση της πρόσβασης όλων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε ορισμένες υπηρεσίες, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, καθώς η πρόσβαση αυτή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών.

Κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους) στήριξαν διάφορους τομείς πολιτικής που αφορούν τα παιδιά, μεταξύ των οποίων η αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, οι ποιοτικές βασικές υπηρεσίες εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και τα υγιεινά και θρεπτικά τρόφιμα και η υλική βοήθεια σε άπορα παιδιά.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671).

¹⁹ Σύσταση 2013/112/ΕΕ της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» (ΕΕ L 59 της 2.3.2013, σ. 5).

²⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators>

²¹ Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις καλύπτουν ευρύ φάσμα ζητημάτων που σχετίζονται με την παιδική φτώχεια, όπως η εισοδηματική στήριξη, η συμπεριληπτική εκπαίδευση, η πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και η αστεγία.

²² Απόφαση (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 344 της 19.10.2020, σ. 22).

Κατά την περίοδο 2017-2020 το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων παρείχε τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων των κρατών μελών με στόχο: i) τη βελτίωση της ποιότητας της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, και την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου· ii) την αύξηση της συμπεριληπτικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων· iii) την υποστήριξη της αποϊδρυματοποίησης των παιδιών· iv) τη βελτίωση της πρόσβασης των παιδιών με αναπηρία σε υπηρεσίες· v) την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των παιδιών μεταναστών και εθνοτικών μειονοτήτων· vi) τη μέριμνα ώστε τα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης να είναι πιο φιλικά προς τα παιδιά· και vii) την αναθεώρηση της νομοθεσίας για την προστασία των οικογενειών, ώστε να ικανοποιηθούν οι εξελισσόμενες ανάγκες κάθε τύπου οικογένειας.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει ορισμένες άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ, με τις οποίες είναι συνεκτική. Συνιστά συγκεκριμένο παραδοτέο του **σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων** και θα συμβάλει στην επίτευξη του πρωταρχικού στόχου του, που είναι η μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Η αύξηση της συμμετοχής των υποεκπροσωπούμενων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, στην αγορά εργασίας θα συμβάλει επίσης στην αντιμετώπιση της φτώχειας· το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θέτει ως πρωταρχικό στόχο την επίτευξη ποσοστού απασχόλησης 78 % και προτείνει, συμπληρωματικά, τον φιλόδοξο στόχο για μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην απασχόληση τουλάχιστον κατά το ήμισυ έως το 2030.

Η πρόταση συμπληρώνει τη **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού**, που εκδόθηκε ταυτόχρονα και η οποία συγκεντρώνει όλες τις υφιστάμενες και μελλοντικές πρωτοβουλίες για τα δικαιώματα του παιδιού σ' ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής και διατυπώνει συγκεκριμένες συστάσεις τόσο για την εσωτερική όσο και για την εξωτερική δράση της ΕΕ. Περιγράφει αδρομερώς τις εργασίες της Επιτροπής στους εξής τομείς: i) συμμετοχή των παιδιών στον πολιτικό και δημοκρατικό βίο της ΕΕ· ii) κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση, εκπαίδευση και υγεία· iii) πρόληψη και προστασία από κάθε μορφή βίας και διακρίσεων· iv) φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη· v) δικαιώματα των παιδιών στην ψηφιακή εποχή· και vi) παγκόσμια διάσταση των δικαιωμάτων του παιδιού. Η ενότητα που αφορά την κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση ευθυγραμμίζεται με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά.

Στις 22 Μαΐου 2019 το Συμβούλιο εξέδωσε **σύσταση σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας**²³, με σκοπό να στηρίξει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν την πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και την ποιότητα των εν λόγω υπηρεσιών. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την **υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025**²⁴, στην οποία η ένταξη και η ισότητα των φύλων συνιστούν μία από τις έξι διαστάσεις γύρω από τις οποίες θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι σχετικές εργασίες. Με βάση αυτή την ανακοίνωση, στις 19 Φεβρουαρίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε **ψήφισμα περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)**²⁵

²³ Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019, σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας (EE C 189 της 5.6.2019, σ. 4).

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 [COM(2020) 625 final].

²⁵ Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030) (EE C 66 της 26.2.2021, σ. 1).

και συμφώνησε να καθοριστεί σε επίπεδο ΕΕ ο στόχος της συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα τουλάχιστον του 96 % των παιδιών ηλικίας μεταξύ 3 ετών και της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ψήφισμα προβλέπει επίσης τη βελτίωση της ποιότητας, της ισότητας, της ενσωμάτωσης και της επιτυχίας για όλους στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα πρέπει να είναι χαμηλότερο από 9 % έως το 2030.

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «**Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 — Επαναπροσδιορίζοντας την εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ψηφιακή εποχή**»²⁶, η οποία παρουσιάζει ένα φιλόδοξο όραμα για την ψηφιακή εκπαίδευση στο πλαίσιο της προοπτικής της διά βίου μάθησης, στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η συμπερίληψη όλων των εκπαιδευομένων κάθε ηλικίας.

Στις 5 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε τη **στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025**²⁷. Στόχος αυτής της στρατηγικής είναι να καταρριφθούν τα έμφυλα στερεότυπα που επηρεάζουν την ευημερία και τις ευκαιρίες των κοριτσιών και των αγοριών σε όλη την πολυμορφία τους από μικρή ηλικία. Εξαγγέλλει επίσης, όπως επιβεβαιώνεται από το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ότι το 2022 η Επιτροπή θα παρουσιάσει την αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης²⁸ όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Η στρατηγική προωθεί επίσης την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών και την ίση κατανομή μεταξύ γυναικών και ανδρών της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας των παιδιών. Στον βαθμό που οι γυναίκες εξακολουθούν να φέρουν δυσανάλογο μερίδιο ευθύνης για την ανατροφή των παιδιών, οι στόχοι της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των παιδιών θα εξακολουθήσουν να είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε το **σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025**²⁹. Το σχέδιο δράσης προβλέπει την καταπολέμηση του ρατσισμού μέσω πολιτικών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων στους τομείς της απασχόλησης, της στέγασης και της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και στην εκπαίδευση. Προωθεί δράσεις που διασφαλίζουν ότι τα παιδιά με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο έχουν ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και ότι οι εκπαιδευτικοί είναι καταρτισμένοι ώστε να συνεργάζονται με όλα τα παιδιά και να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των μαθητών από διαφορετικά περιβάλλοντα. Προβλέπει επίσης την υποβολή έκθεσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας της ΕΕ για τη φυλετική ισότητα, η οποία απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων εις βάρος παιδιών Ρομά, σε διάφορους τομείς όπως η εκπαίδευση και η κοινωνική προστασία.

26

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 — Επαναπροσδιορίζοντας την εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ψηφιακή εποχή» [COM(2020) 624 final].

27

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025» [COM(2020) 152 final].

28

Οι στόχοι της Βαρκελώνης συμφωνήθηκαν το 2002 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης. Ορίζουν ότι το 33 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και το 90 % των παιδιών ηλικίας μεταξύ τριών ετών και της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σε δομές παιδικής φροντίδας.

29

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια Ένωση ισότητας: σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025» [COM(2020) 565 final].

Στις 7 Οκτωβρίου 2020 η Επιτροπή ενέκρινε το **στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά**³⁰. Αποτελείται από ανακοίνωση και πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Μαρτίου 2021³¹. Η σύσταση καλεί τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τις πολλαπλές και διαρθρωτικές διακρίσεις κατά των Ρομά, ιδίως κατά των παιδιών Ρομά, και να λάβουν δραστηκότερα μέτρα για τη στήριξη των παιδιών Ρομά και των οικογενειών τους στους αλληλένδετους τομείς της απασχόλησης, των κοινωνικών υπηρεσιών, της ποιοτικής και συμπεριληπτικής γενικής εκπαίδευσης και της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, της υγείας, της στέγασης και της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, της διατροφής και της πρόσβασης σε δραστηριότητες αναψυχής.

Στις 14 Οκτωβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο **«Κύμα ανακαινίσεων για την Ευρώπη — οικολογικά κτίρια, θέσεις εργασίας, καλύτερη ζωή»**³². Η πρωτοβουλία βασίζεται στην αρχή της προσιτότητας των ανακαινισμένων κατοικιών και της προσβασιμότητάς τους, συμβάλλοντας έτσι στον στόχο της εξασφάλισης επαρκούς στέγασης για τα παιδιά που έχουν ανάγκη, ιδίως μέσω της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια³³.

Την 1η Ιουλίου 2020 η Επιτροπή ενέκρινε δέσμη μέτρων με τίτλο **«Στήριξη της απασχόλησης των νέων: γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά»**³⁴ για τη στήριξη των νέων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Ένα από τα δομικά στοιχεία της δέσμης μέτρων ήταν η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου **«Γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία»**³⁵, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Οκτωβρίου 2020. Η σύσταση έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ότι όλοι οι νέοι ηλικίας κάτω των 30 ετών λαμβάνουν ποιοτική προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός περιόδου 4 μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Στις 12 Νοεμβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε τη **στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025**³⁶, η οποία παρουσιάζει μέτρα για την προώθηση της ένταξης και την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ και των οικογενειών τους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.

³⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο «Μια Ένωση ισότητας: στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά» [COM(2020) 620 final].

³¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά (2021/C 93/01).

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Κύμα ανακαινίσεων για την Ευρώπη — οικολογικά κτίρια, θέσεις εργασίας, καλύτερη ζωή» [COM(2020) 662 final].

³³ Σύσταση (ΕΕ) 2020/1563 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια (ΕΕ L 357 της 27.10.2020, σ. 35).

³⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στήριξη της απασχόλησης των νέων: γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά» [COM(2020) 276 final].

³⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (ΕΕ C 372 της 4.11.2020, σ. 1).

³⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ένωση ισότητας: στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025» [COM(2020) 698 final].

Στις 24 Νοεμβρίου 2020 η Επιτροπή ενέκρινε **σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027**³⁷, το οποίο καλύπτει τους μετανάστες και τους πολίτες της ΕΕ που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Το σχέδιο δράσης επικεντρώνεται στους καθοριστικούς παράγοντες που είναι απαραίτητοι για την επιτυχή ενσωμάτωση και την ένταξη: εκπαίδευση και κατάρτιση, απασχόληση και δεξιότητες, υγεία και στέγαση. Δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά μεταναστών και στους πολίτες της ΕΕ που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.

Στις 3 Φεβρουαρίου 2021 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «**Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου**»³⁸, θέτοντας στο προσκήνιο τον παιδικό καρκίνο. Μία από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες του σχεδίου είναι η δρομολόγηση της πρωτοβουλίας «Βοήθεια στα παιδιά με καρκίνο», ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε ταχεία και βέλτιστη ανίχνευση, διάγνωση, θεραπεία και περίθαλψη.

Η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030³⁹ αποσκοπεί στη βελτίωση της ζωής των ατόμων με αναπηρία κατά την επόμενη δεκαετία, τόσο στην ΕΕ όσο και πέραν αυτής. Η στρατηγική υιοθετεί επίσης μια διατομεακή προοπτική για τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία.

Διάφορες πρωτοβουλίες της Επιτροπής έχουν ήδη ασχοληθεί με το ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής και τους κύριους παράγοντες κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, ιδίως τη συμμετοχή των γονέων και κηδεμόνων στην αγορά εργασίας. Οι πρωτοβουλίες αυτές είναι οι εξής: η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας⁴⁰, η σύσταση του Συμβουλίου για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας⁴¹, η οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές⁴², η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία⁴³, το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων⁴⁴, το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE)⁴⁵ και η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για επαρκείς κατώτατους μισθούς⁴⁶.

³⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027» [COM(2020) 758 final].

³⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο «Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου» [COM(2021) 44 final].

³⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030» [COM(2021) 101 final].

⁴⁰ Σύσταση της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2008, σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας (ΕΕ L 307 της 18.11.2008, σ. 11).

⁴¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2016, για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας (ΕΕ C 67 της 20.2.2016, σ. 1).

⁴² Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79).

⁴³ Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους (ΕΕ C 387 της 15.11.2019, σ. 1).

⁴⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα» [COM(2020) 274].

⁴⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/672 του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2020, σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 159 της 20.5.2020, σ. 1).

⁴⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση [COM(2020) 682 final].

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Σύμφωνα με το άρθρο 151 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), οι στόχοι της Ένωσης και των κρατών μελών περιλαμβάνουν την προώθηση βελτιωμένων συνθηκών διαβίωσης, την κατάλληλη κοινωνική προστασία και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, με σκοπό την επίτευξη υψηλού και διαρκούς επιπέδου απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού. Η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλα τα παιδιά που ζουν στην ΕΕ συμβάλλει στην επίτευξη αυτών των στόχων. Σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο ι) της ΣΛΕΕ, η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στον τομέα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του άρθρου 151.

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 292 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο το Συμβούλιο διατυπώνει συστάσεις ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο ι) και το άρθρο 153 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Η πρόταση θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού (άρθρο 3 της Συνθήκης).

Η πρόταση θα συμβάλει επίσης στην εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και ιδίως του άρθρου 24, το οποίο αναγνωρίζει ότι τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους, καθώς και του άρθρου 33, το οποίο ορίζει ότι η οικογένεια πρέπει να απολαύει νομικής, οικονομικής και κοινωνικής προστασίας.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Αν και οι πολιτικές για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η Ένωση έχει την αρμοδιότητα να υποστηρίξει και να συμπληρώσει τις δράσεις των κρατών μελών.

Η πρόταση διασφαλίζει την προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ. Αποτελεί εκπλήρωση πολιτικής δέσμευσης για την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλα τα παιδιά, και ιδίως για τα παιδιά που έχουν ανάγκη, και θα στηρίξει την ανοδική κοινωνική σύγκλιση των κρατών μελών.

Η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ αυξάνεται ακόμη περισσότερο λόγω των προκλήσεων που συνδέονται με την πανδημία COVID-19, καθώς οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της είναι πιθανόν να επηρεάσουν δυσανάλογα τα παιδιά που έχουν ανάγκη. Η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα συμβάλει στον μετριασμό ορισμένων από τις αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά που έχουν ανάγκη θα έχουν πλήρη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

Σεβόμενη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών, η πρόταση προσδίδει συγκεκριμένο περιεχόμενο σ' αυτή τη φιλοδοξία, ιδίως με την αξιοποίηση των 8 ετών εμπειρίας από την εφαρμογή της σύστασης για την επένδυση στα παιδιά. Μια στοχοθετημένη παρέμβαση της ΕΕ για τη μείωση του χάσματος μεταξύ των παιδιών που έχουν ανάγκη και των συνομηλίκων τους που βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες θα συμβάλει τελικά στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για τα παιδιά στην ΕΕ, αποφεύγοντας παράλληλα το υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και της διαγενεακής μεταβίβασης των μειονεκτημάτων.

Η πρόταση θα βοηθήσει επίσης τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ενωσιακή και εθνική χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών. Η Επιτροπή ενθαρρύνει ένθερμα τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν κατά προτεραιότητα τον κοινωνικό αποκλεισμό των παιδιών.

- **Αναλογικότητα**

Η πρόταση συμπληρώνει τις προσπάθειες των κρατών μελών στον τομέα της αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών. Σέβεται τις πρακτικές των κρατών μελών και την ποικιλομορφία των συστημάτων. Αναγνωρίζει ότι οι διαφορετικές εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές συνθήκες ενδέχεται να οδηγήσουν σε διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής της σύστασης. Αυτό θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να κάνουν χρήση της σύστασης ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο τους.

Η αναλογικότητα διαδραμάτισε επίσης βασικό ρόλο στην καθοδήγηση της επιλογής της νομικής πράξης.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η πράξη είναι πρόταση σύστασης του Συμβουλίου, που τηρεί τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Βασίζεται στο ισχύον δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνάδει με το είδος των πράξεων που είναι διαθέσιμες για την ανάληψη ενωσιακής δράσης στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Η πρόταση, ως νομική πράξη, σηματοδοτεί την προσήλωση των κρατών μελών στα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα σύσταση και παρέχει στέρεη πολιτική βάση για τη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον εν λόγω τομέα, ενώ, παράλληλα, σέβεται πλήρως τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Το 2017, κατά την παρουσίαση του ευρωπαϊκού πλάνου κοινωνικών δικαιωμάτων, η Επιτροπή προέβη σε απολογισμό των 4 ετών εφαρμογής της σύστασης για την επένδυση στα παιδιά⁴⁷. Η αξιολόγηση συμπληρώθηκε από μελέτη εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής με τίτλο «Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU recommendation on Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage. A study of national policies» (Πρόοδος στην Ευρώπη όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης της ΕΕ του 2013 «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»). Μελέτη των εθνικών πολιτικών)⁴⁸.

Στην αξιολόγηση της Επιτροπής εξετάστηκε η πρόοδος που έχει επιτευχθεί, τόσο από άποψη γενικής πολιτικής όσο και για καθένα από τα τρία σκέλη. Εξετάστηκε επίσης ο αντίκτυπος στη χάραξη πολιτικής για τα παιδιά και τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων ορθών πρακτικών και πρακτικών παραδειγμάτων δράσεων που έχουν αναληφθεί.

Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πλήρης εφαρμογή της σύστασης εξακολουθούσε να αποτελεί ζητούμενο. Μολονότι η σύσταση έτυχε ισχυρής υποστήριξης τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ άλλων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την κοινωνία των πολιτών, δεν ήταν ακόμη επαρκώς γνωστή ούτε είχε

⁴⁷ Απολογισμός της σύστασης του 2013 «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας») [SWD(2017) 258 final].

⁴⁸ Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU recommendation on 'Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage', a study of national policies, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017.

αξιοποιηθεί σωστά εντός των κρατών μελών σε τοπικό επίπεδο, όπου πρέπει να αναπτυχθούν και να εφαρμοστούν συγκεκριμένοι μηχανισμοί πολιτικής. Ωστόσο, η αξιολόγηση κατέδειξε ότι η σύσταση ενέπνευσε ορισμένα προγράμματα με θετικό αντίκτυπο. Χρησιμοποιήθηκε, σε διάφορους βαθμούς, με επιτυχία ως μοχλός πολιτικής στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, συμβάλλοντας στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς τα κράτη μέλη για θέματα που κυμαίνονται από τις υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και την εισοδηματική στήριξη έως τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Είχε επίσης αντίκτυπο στην προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την περίοδο 2014-2020⁴⁹.

Στην αξιολόγηση επισημάνθηκε ότι τα περισσότερα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι μόνο μια σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση θα ήταν αποτελεσματική στρατηγική ικανή να σπάσει τον κύκλο της μειονεξίας. Τα κράτη μέλη προσδιόρισαν αυτή την ανανεωμένη εστίαση και την ανάγκη βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε τοπικό επίπεδο ως πρόκληση. Τα περισσότερα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι είναι κοινωνικά δίκαιο και οικονομικά σκόπιμο να επενδύσουν περισσότερο στα παιδιά κατά την προσχολική ηλικία και ότι η παροχή υψηλής ποιότητας προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας αποτελεί βασική συνιστώσα.

Τέλος, όσον αφορά τα επιτεύγματα, η αξιολόγηση διαπίστωσε ότι τα δύο πρώτα σκέλη της σύστασης, σχετικά με την πρόσβαση σε εισόδημα και υπηρεσίες, ήταν καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη συγκεκριμένων αλλαγών πολιτικής και την ανάπτυξη προγραμμάτων.

Επιπλέον, η μελέτη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η βελτίωση στα κράτη μέλη όσον αφορά την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες ήταν ανεπαρκής και άνιση. Η μικρότερη πρόοδος σημειώθηκε στους τομείς της πρόσβασης στη στέγαση, την υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση.

Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της σύστασης «Επένδυση στα παιδιά» και τα πορίσματα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου υπογραμμίζουν ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών απαιτεί ενισχυμένες προσπάθειες για καλύτερη στόχευση της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ στα κράτη μέλη.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η Επιτροπή πραγματοποίησε στοχευμένη διαβούλευση μεταξύ Ιουλίου και Νοεμβρίου 2020 μέσω διαδικτυακών ερωτηματολογίων, ομάδων εστίασης και ειδικών ακροάσεων, στην οποία συμμετείχαν τα κράτη μέλη μέσω της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Επιτροπή των Περιφερειών, οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και παιδιά αυτοπροσώπως. Η παρούσα πρόταση αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης.

Η πλειονότητα όσων απάντησαν στη στοχευμένη διαβούλευση τόνισε ότι η ΕΕ έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο υποστήριξης των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών στις συντονισμένες προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασης των παιδιών που έχουν ανάγκη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πρωτοβουλία σχετικά με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά και τόνισαν ότι είναι σημαντικό να

⁴⁹

Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, το 25,6% των συνολικών κονδυλίων του ΕΚΤ ύψους 86,4 δισ. EUR προορίζονταν για μέτρα κοινωνικής ένταξης. Στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ διατέθηκαν 24,1 δισ. EUR σε προτεραιότητες για τη συμπεριληπτική ανάπτυξη, μεταξύ άλλων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, την καταπολέμηση της φτώχειας και τις επενδύσεις σε υποδομές εκπαίδευσης.

εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε δωρεάν προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, δωρεάν εκπαίδευση, δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, κατάλληλη στέγη και υγιεινή διατροφή, καθώς και να εξασφαλιστούν δραστηριότητες παιχνιδιού και αναψυχής για τα παιδιά. Η πλειονότητα των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετείχαν στη διαβούλευση τάχθηκε υπέρ της πρότασης σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τόνισαν επίσης τη σημασία της συμπερίληψης συγκεκριμένων ομάδων παιδιών στην ομάδα-στόχο της εγγύησης για τα παιδιά. Υπογράμμισαν τη σημασία της ανάπτυξης και εφαρμογής ολοκληρωμένων στρατηγικών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διάσπαση του κύκλου της μειονεξίας, οι οποίες θα εστιάζονται όχι μόνο στις ανάγκες των παιδιών, αλλά θα στηρίζουν ολόκληρες οικογένειες.

Κατά την εκπόνηση της πρότασης λήφθηκαν επίσης υπόψη τα αποτελέσματα της ευρείας διαδικασίας διαβούλευσης με παιδιά, στην οποία συμμετείχαν 10 000 παιδιά. Η εν λόγω διαδικασία οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα πρέπει να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένα και αποτελεσματικά μέτρα για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης όλων των παιδιών, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, καθώς και της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική και οικονομικά προσιτή εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η περίληψη των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη επισυνάπτεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα πρόταση.

• Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας

Η πρόταση βασίζεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τον απολογισμό της εφαρμογής της σύστασης «Επένδυση στα παιδιά», στην ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την παιδική φτώχεια και στην εμπειρογνωσία που συγκεντρώθηκε μέσω πολυετούς προπαρασκευαστικής δράσης που ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδίως στη μελέτη «Feasibility study for a Child Guarantee» (Μελέτη σκοπιμότητας για μια εγγύηση για τα παιδιά)⁵⁰ και στη μελέτη «Study on the economic implementing framework of a possible EU Child Guarantee Scheme including its financial foundation» (Μελέτη σχετικά με το οικονομικό πλαίσιο εφαρμογής ενός ενδεχόμενου συστήματος εγγύησης της ΕΕ για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής του βάσης)⁵¹.

Σκοπός της μελέτης σκοπιμότητας για μια εγγύηση για τα παιδιά ήταν να αποσαφηνιστεί το δυνητικό πεδίο εφαρμογής μιας ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά και να αναλυθούν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της, καθώς και να αξιολογηθεί η ενωσιακή προστιθέμενη αξία της. Η μελέτη επικεντρώθηκε σε τέσσερις ειδικές ομάδες κοινωνικά ευάλωτων παιδιών: παιδιά σε ιδρύματα, παιδιά με αναπηρία, παιδιά που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών (συμπεριλαμβανομένων των παιδιών προσφύγων) και παιδιά που ζουν σε επισφαλή οικογενειακή κατάσταση. Ανέλυσε τη σκοπιμότητα της εξασφάλισης της πρόσβασής τους σε 5 βασικές υπηρεσίες: δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, δωρεάν εκπαίδευση, δωρεάν προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, κατάλληλη στέγη και υγιεινή διατροφή.

Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρόσβαση των ανωτέρω κατηγοριών παιδιών στις 5 υπηρεσίες χρειάζεται πράγματι να βελτιωθεί. Η έλλειψη πρόσβασης μπορεί να έχει

⁵⁰ Feasibility Study for a Child Guarantee, τελική έκθεση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

⁵¹ Study on the economic implementing framework of a possible EU Child Guarantee Scheme including its financial foundation, τελική έκθεση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες για τα ίδια τα παιδιά, αλλά και για την κοινωνία. Οι βασικές υπηρεσίες πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά που έχουν ανάγκη επωφελούνται πλήρως και να αποφεύγεται ο στιγματισμός και ο διαχωρισμός. Μολονότι η διασφάλιση της πρόσβασης στις υπηρεσίες θα αποτελούσε σημαντικό μέρος της αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, θα πρέπει να ενταχθεί σε μια ευρύτερη προσέγγιση, όπως ορίζεται στη σύσταση «Επένδυση στα παιδιά», και εντός ενός ευνοϊκού πλαισίου κοινωνικής πολιτικής. Τέλος, υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες να χρησιμοποιηθούν τα κονδύλια της ΕΕ πιο αποτελεσματικά και στρατηγικά για τη στήριξη της πρόσβασης στις υπηρεσίες.

Η μελέτη σχετικά με το οικονομικό πλαίσιο εφαρμογής ενός ενδεχόμενου συστήματος εγγύησης της ΕΕ για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής του βάσης, η οποία εκπονήθηκε συμπληρωματικά προς τη μελέτη σκοπιμότητας, διερεύνησε το κόστος και τα οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν για τις αρμόδιες αρχές από τη διασφάλιση ότι όλα τα παιδιά που έχουν ανάγκη θα έχουν πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στις 5 υπηρεσίες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα οφέλη θα έχουν τόσο βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο στη ζωή των παιδιών όσο και μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στις προοπτικές των παιδιών ως ενηλίκων, στην κοινωνία και στις μελλοντικές δημόσιες δαπάνες. Η μελέτη έδειξε ότι το κόστος που συνδέεται με την παροχή στα παιδιά που έχουν ανάγκη δωρεάν σχολικών γευμάτων και δωρεάν ποιοτικής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και με την κατάργηση των εξόδων σχολικής φοίτησης είναι σχετικά χαμηλό, είναι δε ιδιαίτερα χαμηλό σε σχέση με τα δυνητικά υψηλά οφέλη που μπορούν να αποφέρουν οι δράσεις.

Τέλος, η Επιτροπή, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και σε συνεργασία με την UNICEF, υλοποιεί πιλοτικά προγράμματα στη Βουλγαρία, την Κροατία, την Ελλάδα και την Ιταλία, για να δοκιμάσει τις δράσεις αυτές στην πράξη, και διεξάγει έρευνα σχετικά με τα πλαίσια πολιτικής που εφαρμόζονται στη Γερμανία, τη Λιθουανία και την Ισπανία. Οι εν λόγω δράσεις θα παράσχουν πολύτιμα στοιχεία για τη φάση εφαρμογής της προτεινόμενης σύστασης.

• **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η προτεινόμενη νομική πράξη —σύσταση του Συμβουλίου— παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, ενώ παράλληλα παρέχει στα κράτη μέλη την ευελιξία να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν μέτρα σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές τους. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων.

Οι επιπτώσεις της σύστασης δεν θα εξαρτηθούν μόνο από τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν τα μέτρα. Οι ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας, όπως η μακροοικονομική κατάσταση, ο σχεδιασμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των κοινωνικών υπηρεσιών και η λειτουργία της αγοράς εργασίας, είναι επίσης σημαντικές και είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ των συγκεκριμένων επιπτώσεων της σύστασης και των επιπτώσεων άλλων παραγόντων.

Το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιλαμβάνει επισκόπηση των σημαντικότερων προκλήσεων όσον αφορά τον κοινωνικό αποκλεισμό των παιδιών, καθώς και των κενών που εμποδίζουν την ισότιμη πρόσβαση των παιδιών που έχουν ανάγκη στις σχετικές υπηρεσίες. Περιλαμβάνει επίσης προκαταρκτική ανάλυση της αποτελεσματικότητας και των δυνητικών επιπτώσεων της σύστασης.

Για την ανάλυση χρησιμοποιήθηκε συνδυασμός εσωτερικής και εξωτερικής εμπειρογνώσιας. Στοιχεία λήφθηκαν επίσης από πολυάριθμες δραστηριότητες παρακολούθησης και μάθησης από ομοτίμους, καθώς και από τις παρατηρήσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια

στοχευμένων διαβουλεύσεων. Από κοινού, οι συνεισφορές αυτές μετουσιώθηκαν σε μέτρα που περιγράφονται λεπτομερώς στην πρόταση.

Επιπλέον, προτείνεται καλύτερη συλλογή δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η στενή παρακολούθηση των δράσεων στα κράτη μέλη. Στην πρόταση περιλαμβάνεται ειδική πρόβλεψη για αναθεώρηση της σύστασης έπειτα από μια αρχική περίοδο εφαρμογής.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Άνευ αντικειμένου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα συμβάλει στη διασφάλιση του δικαιώματος των παιδιών στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους, καθώς και στη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας (άρθρα 24 και 33 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Προτείνεται να παρακολουθεί η Επιτροπή την εφαρμογή της σύστασης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, με χρήση του αναθεωρημένου κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου πρωταρχικού δείκτη για τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Η πρόταση συνιστά στα κράτη μέλη να ορίσουν έναν εθνικό συντονιστή της εγγύησης για τα παιδιά, ο οποίος θα διαθέτει επαρκείς πόρους και εξουσίες και ο οποίος θα συντονίζει και θα παρακολουθεί αποτελεσματικά την εφαρμογή της σύστασης και θα ενεργεί ως αρμόδιος επικοινωνίας με την Επιτροπή. Η Επιτροπή θα συνεργάζεται με τους συντονιστές της εγγύησης για τα παιδιά και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας με σκοπό τη διευκόλυνση της αμοιβαίας μάθησης (π.χ. μέσω αξιολογήσεων από ομοτίμους ή παροχής συμβουλών από ομοτίμους), την ανταλλαγή εμπειριών, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και την παρακολούθηση των δράσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

Η Επιτροπή θα υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης με βάση τις διετείς εκθέσεις των κρατών μελών.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για τη θέσπιση κοινού πλαισίου παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, για την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης. Η Επιτροπή και η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας θα συνεργαστούν επίσης για την ενίσχυση της διαθεσιμότητας, της εμπέλειας και της συνέπειας των σχετικών δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ.

Τέλος, έπειτα από μια αρχική περίοδο εφαρμογής της σύστασης, η Επιτροπή θα προβεί σε απολογισμό της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης και θα υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο εντός 5 ετών από την έκδοσή της.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Τα σημεία 1 και 2 ορίζουν τον στόχο της σύστασης και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της (ποια είναι τα παιδιά τα οποία αφορά η σύσταση).

Το σημείο 3 περιέχει ορισμούς που ισχύουν για τους σκοπούς της παρούσας πρότασης.

Τα σημεία 4 και 5 αποτελούν τον πυρήνα της σύστασης. Καλούν τα κράτη μέλη να εγγυηθούν στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εκπαίδευση και σχολικές δραστηριότητες, τουλάχιστον ένα υγιεινό γεύμα κάθε ημέρα σχολείου και υγειονομική περίθαλψη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη καλούνται να εγγυηθούν στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή και κατάλληλη στέγη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη και, στο πλαίσιο αυτής της ομάδας, να λαμβάνουν υπόψη τις συγκεκριμένες μορφές μειονεκτημάτων που βιώνουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη.

Το σημείο 6 αναφέρεται στις προσπάθειες που πρέπει να καταβάλλουν τα κράτη μέλη για την ύπαρξη ενός ευνοϊκού πλαισίου πολιτικής για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διάσπαση των διαγενεακών κύκλων φτώχειας και μειονεξίας, και συνιστά μια σειρά μέτρων πολιτικής για τον σκοπό αυτό.

Τα σημεία 7-10 συνιστούν μια δέσμη εθνικών μέτρων που πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή τα κράτη μέλη για την αποτελεσματική εφαρμογή της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

Το σημείο 11 προβλέπει μηχανισμούς διακυβέρνησης και υποβολής εκθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται συστάσεις προς τα κράτη μέλη όσον αφορά τα ακόλουθα:

- ορισμός εθνικών συντονιστών της εγγύησης για τα παιδιά, οι οποίοι θα συντονίζουν και θα παρακολουθούν την εφαρμογή της σύστασης·
- συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων στον προσδιορισμό των παιδιών που έχουν ανάγκη και των εμποδίων που αντιμετωπίζουν όσον αφορά την πρόσβαση και τη συμμετοχή στις υπηρεσίες που καλύπτονται από τη σύσταση, λαμβανομένων υπόψη της εθνικής, περιφερειακής και τοπική οργάνωσης και των αντίστοιχων συνθηκών·
- υποβολή στην Επιτροπή εθνικού σχεδίου δράσης για την εφαρμογή της σύστασης·
- διεξαγωγή δραστηριοτήτων προβολής·
- συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στην προετοιμασία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του εθνικού σχεδίου δράσης·
- υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή.

Το σημείο 12 προβλέπει μηχανισμούς εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης και επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής:

- να χρησιμοποιήσει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για την παρακολούθηση της εφαρμογής της σύστασης·
- να συνεργάζεται με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και τους εθνικούς συντονιστές της εγγύησης για τα παιδιά·
- να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις προόδου στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας·
- να συνεργαστεί με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για την ανάπτυξη πλαισίου παρακολούθησης και σχετικών δεικτών·

- να επανεξετάσει την εφαρμογή της σύστασης και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Συμβούλιο το αργότερο 5 έτη μετά την έκδοσή της·
- να μεριμνήσει για την ενίσχυση των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και επικοινωνίας και την αύξηση της διάδοσης των αποτελεσμάτων.

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 2 και το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο ι),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων της, η Ένωση συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.
- (3) Σύμφωνα με το άρθρο 151 της ΣΛΕΕ, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο ι) της ΣΛΕΕ, για την επίτευξη των στόχων αυτών, η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στον τομέα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού.
- (4) Το άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει ότι τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους και ότι σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού. Το άρθρο 33 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει ότι εξασφαλίζεται η νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας.
- (5) Το άρθρο 17 του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, που υιοθετήθηκε στο Στρασβούργο στις 3 Μαΐου 1996, επιβεβαιώνει τη δέσμευση να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά λαμβάνουν την πρόνοια, τη συνδρομή, την εκπαίδευση και την κατάρτιση που χρειάζονται.

- (6) Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, που υιοθετήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 1989 και έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη, ορίζει στα άρθρα 18, 24, 27, 28 και 31 ότι τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού σε κρατική βοήθεια, απόλαυση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας, πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, επαρκές βιοτικό επίπεδο, εκπαίδευση, αναψυχή, ψυχαγωγικές δραστηριότητες και πλήρη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.
- (7) Το άρθρο 7 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁵², η οποία έχει κυρωθεί από την Ένωση και όλα τα κράτη μέλη της, ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα σε αυτήν κράτη λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εγγυηθούν ότι τα παιδιά με αναπηρία απολαμβάνουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες σε ισότιμη βάση με τα άλλα παιδιά.
- (8) Από κοινού με τα κράτη μέλη της, η Ένωση έχει αναλάβει την αμέριστη δέσμευση να πρωτοστατήσει στην υλοποίηση της Ατζέντας του 2030 και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για την εξάλειψη της φτώχειας, την εξασφάλιση ζωής με υγεία και την προαγωγή της ευημερίας, καθώς και την εξασφάλιση ελεύθερης, ισότιμης και ποιοτικής εκπαίδευσης.
- (9) Τον Νοέμβριο του 2017 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακήρυξαν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος ορίζει 20 βασικές αρχές που έχουν σκοπό να στηρίξουν εύρυθμες και δίκαιες αγορές εργασίας και συστήματα πρόνοιας. Σύμφωνα με την ενδέκατη αρχή, τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε οικονομικά προσιτή και ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και σε προστασία από τη φτώχεια, ενώ τα παιδιά από μειονεκτικό περιβάλλον έχουν δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών.
- (10) Στις 20 Φεβρουαρίου 2013 η Επιτροπή εξέδωσε τη σύσταση 2013/112/ΕΕ⁵³ με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας». Η εν λόγω σύσταση προβλέπει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη μείωση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, και για τη βελτίωση της ευημερίας των παιδιών με βάση τρεις πυλώνες: πρόσβαση σε πόρους· πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες· και δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών.
- (11) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 24ης Νοεμβρίου 2015⁵⁴, απήθυνε έκκληση στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη να θεσπίσουν εγγύηση για τα παιδιά, με έμφαση σε εκείνα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και στην πρόσβασή τους σε υπηρεσίες. Επιπλέον, στο ψήφισμά του της 11ης Μαρτίου 2021⁵⁵, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει την πρότασή της για την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά το πρώτο τρίμηνο του 2021 και κάλεσε τα κράτη μέλη να επενδύσουν όλους τους πόρους που μπορούν να διαθέσουν, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων της ΕΕ, στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, και να θεσπίσουν εθνικά σχέδια δράσης για την υλοποίηση της εγγύησης για τα παιδιά.

⁵² Απόφαση του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύμβαση, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 35).

⁵³ Σύσταση 2013/112/ΕΕ της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» (ΕΕ L 59 της 2.3.2013, σ. 5).

⁵⁴ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2015, σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική φτώχεια [2014/2237 (IND)].

⁵⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2021, σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενόψει της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [2021/2523 (RSP)].

- (12) Η κοινή δήλωση με τίτλο «Εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού – μετριασμός των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στις οικογένειες – συνεργασία για την ανάπτυξη προοπτικών για ισχυρά παιδιά», που υπέγραψαν τον Δεκέμβριο του 2020 24 υπουργοί του Συμβουλίου Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών, απηύθυνε έκκληση για μια ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά με βάση τις κοινές αρχές και την ολοκληρωμένη προσέγγιση της σύστασης 2013/112/ΕΕ και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Οι υπουργοί επιβεβαίωσαν ότι η πρόσβαση σε δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, δωρεάν παιδεία, οικονομικά προσιτή προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, αξιοπρεπή στέγαση και κατάλληλη διατροφή είναι ζωτικής σημασίας για τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.
- (13) Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁵⁶ δίνει νέα ώθηση στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ένωση, ιδίως με τον καθορισμό του στόχου για μείωση κατά 15 εκατομμύρια του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού με ορίζοντα το 2030, εκ των οποίων τουλάχιστον τα 5 εκατομμύρια θα πρέπει να είναι παιδιά.
- (14) Η συνολική στρατηγική της Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού⁵⁷ συμβάλλει στην ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών στην κοινωνία, στην προστασία των ευάλωτων παιδιών, συμπεριλαμβανομένων όσων διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης, στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στο διαδίκτυο, στην προώθηση μιας φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης και στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών. Επίσης, αποσκοπεί στην καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των παιδιών ή των γονιών τους, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων λόγω φύλου ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- (15) Η παρούσα σύσταση έχει ως στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της διασφάλισης της πρόσβασης των παιδιών που έχουν ανάγκη σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών. Ως παιδιά που έχουν ανάγκη νοούνται τα άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού⁵⁸.
- (16) Προκειμένου να εξασφαλιστεί αποτελεσματική πρόσβαση ή αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη, σε συνάρτηση με τις εθνικές συνθήκες και προσεγγίσεις, θα πρέπει είτε να οργανώνουν και να παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες είτε να χορηγούν κατάλληλες παροχές, έτσι ώστε οι γονείς ή οι κηδεμόνες των παιδιών που έχουν ανάγκη να είναι σε θέση να καλύψουν τις υπηρεσίες αυτές.
- (17) Στην ΕΕ σχεδόν 18 εκατομμύρια παιδιά διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ένας από τους κύριους παράγοντες για τον κοινωνικό αποκλεισμό των παιδιών είναι η άνιση πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, που έχουν ζωτική σημασία για την ευημερία και την ανάπτυξη κοινωνικών, γνωστικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων. Τα παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα είναι πιθανότερο να προσκόψουν σε εμπόδια όσον αφορά την πρόσβασή τους στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, την εκπαίδευση χωρίς

⁵⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2021) 102 final].

⁵⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» [COM(2021) 142/ 1].

⁵⁸ Πρόκειται για τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, αντιμετωπίζουν κατάσταση σοβαρής υλικής στέρησης ή ζουν σε νοικοκυριό με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

αποκλεισμούς, την υγειονομική περίθαλψη, την υγιεινή διατροφή και την κατάλληλη στέγασή τους. Αρχίζουν τη ζωή τους σε μειονεκτική θέση, κάτι που μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ανάπτυξη και τις μελλοντικές προοπτικές τους.

- (18) Η διαγενεακή μεταβίβαση του κοινωνικού αποκλεισμού θέτει σε κίνδυνο την κοινωνική συνοχή και συνεπάγεται μεγαλύτερο κόστος για το κράτος πρόνοιας, υπονομεύοντας την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα. Η βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης των παιδιών που έχουν ανάγκη σε βασικές υπηρεσίες αποτελεί σημαντικό μέσο για την εντατικοποίηση των προσπαθειών πρόληψης και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης συμβάλλει στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τα παιδιά που έχουν ανάγκη και στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας.
- (19) Η αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων ενός παιδιού από τα πρώτα έτη ζωής του αποτελεί οικονομικά αποδοτική επένδυση, και σε μακροπρόθεσμη βάση, καθώς συμβάλλει όχι μόνο ώστε το παιδί να ενταχθεί και να επιτύχει υψηλότερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα, όταν φτάσει στην ενηλικίωση, αλλά και στην οικονομία και την κοινωνία, καθώς το παιδί θα ενταχθεί ομαλότερα στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ζωή. Η επένδυση στην ισότητα των ευκαιριών για τα παιδιά θέτει τα θεμέλια για μια βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, που στηρίζει δίκαιες και ανθεκτικές κοινωνίες και την ανοδική κοινωνική σύγκλιση. Συμβάλλει επίσης στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που προκαλούν οι δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις, καθώς χάρη σε αυτή μειώνεται η έλλειψη δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού και διασφαλίζεται καλύτερη εδαφική κάλυψη, ενώ παράλληλα αξιοποιούνται οι ευκαιρίες που προκύπτουν από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.
- (20) Η ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έχει κομβική σημασία για τη διάσπαση της διαγενεακής αλυσίδας του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών για τα παιδιά σε μειονεκτική κατάσταση. Ωστόσο, η περιορισμένη διαθεσιμότητα και το υψηλό κόστος της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας μπορεί να αποτελέσουν εμπόδιο για τα παιδιά από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Τα ποσοστά συμμετοχής τους στην εν λόγω εκπαίδευση είναι σημαντικά χαμηλότερα και σε μεταγενέστερο στάδιο έχουν ως συνέπεια χειρότερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και υψηλότερα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης, ιδίως μεταξύ των παιδιών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή των παιδιών Ρομά. Ο διαχωρισμός και οι διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση των παιδιών με αναπηρία ή ειδικές μαθησιακές ανάγκες στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα συνεχίζουν να αποτελούν πρόκληση. Η επιλογή του εκπαιδευτικού ιδρύματος πρέπει να αντικατοπτρίζει το συμφέρον του παιδιού. Ο αυξανόμενος αριθμός παιδιών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών στα εκπαιδευτικά συστήματα απαιτεί την πρόληψη του διαχωρισμού των σχολείων και την προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας.
- (21) Ένα σημαντικό μέρος της μάθησης, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης κοινωνικών δεξιοτήτων, γίνεται μέσω των αθλητικών, ψυχαγωγικών ή πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτές αποδείχθηκαν επωφελείς, ιδίως για τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Ωστόσο, ορισμένες ομάδες παιδιών μπορεί είτε να μην έχουν την οικονομική δυνατότητα συμμετοχής στις δραστηριότητες αυτές είτε η συμμετοχή τους να παρεμποδίζεται από την έλλειψη κατάλληλων υποδομών, προσβασιμότητας ή από γλωσσικές δυσκολίες.

- (22) Τα παιδιά από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος αντιμετωπίζουν δυσχέρειες πρόσβασης σε ορισμένες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, όπως η οδοντιατρική περίθαλψη ή άλλα μέσα υποστήριξης, όπως είναι τα σιδεράκια, οι φακοί ή τα γυαλιά οράσεως. Επίσης διαθέτουν λιγότερες ευκαιρίες και πόρους ώστε να επωφελούνται από τα προγράμματα πρόληψης ασθενειών και προαγωγής της υγείας. Η εισοδηματική φτώχεια και άλλοι κοινωνικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά τη συνολική ανάπτυξη και υγεία των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής, και αυξάνουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν προβλήματα υγείας στη συνέχεια του βίου τους. Η έγκαιρη παρέμβαση και πρόληψη έχουν καθοριστική σημασία. Η βελτίωση της πρόσβασης σε προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της δημόσιας υγείας, συμπεριλαμβανομένου του εμβολιασμού, και η στήριξη των γονέων μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων.
- (23) Η πρόσβαση σε υγιεινή και βιώσιμη διατροφή αποτελεί πρόκληση, ιδίως για τις οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Τα προγράμματα για υγιεινά τρόφιμα και διατροφή μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι η κακή διατροφή, η έλλειψη σωματικής άσκησης, η παχυσαρκία ή η χρήση αλκοόλ και καπνού, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τον υποσιτισμό και την κακή διατροφή, που είναι πιο διαδεδομένα μεταξύ των παιδιών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Η εμπειρία από την πανδημία της νόσου COVID-19 κατέδειξε τη σημασία των προγραμμάτων παροχής σχολικών γευμάτων για ορισμένα παιδιά, που στερήθηκαν ξαφνικά μια αξιόπιστη πηγή διατροφής κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού⁵⁹.
- (24) Τα παιδιά από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, οικογένειες μεταναστών ή με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο σοβαρής στέρησης στέγης, συνωστισμού και ενεργειακής φτώχειας, και είναι περισσότερο εκτεθειμένα στο φαινόμενο της αστεγίας. Οι δαπάνες στέγασης αποτελούν μεγάλη επιβάρυνση, ιδίως για τα μονογονεϊκά νοικοκυριά. Η παροχή επαρκούς στέγασης και κατάλληλης φιλοξενίας στα παιδιά και τις οικογένειές τους σε καταλύματα έκτακτης ανάγκης αποτελεί σημαντικό μηχανισμό για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου της αστεγίας. Με στόχο την αποϊδρυματοποίηση των παιδιών, η τοποθέτησή τους σε ιδρύματα θα πρέπει να αποτελεί την ύστατη λύση, με γνώμονα πάντοτε το συμφέρον του παιδιού. Θα πρέπει να προκρίνεται η παροχή φροντίδας στο πλαίσιο της κοινότητας ή της οικογένειας του παιδιού. Η παροχή στήριξης σε παιδιά που εγκαταλείπουν την ιδρυματική φροντίδα θα στηρίξει την ανεξάρτητη διαβίωση και την κοινωνική ένταξή τους.
- (25) Η πανδημία της νόσου COVID-19 μπορεί να έχει εκτεταμένες επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ευημερία οικογενειών και παιδιών και είναι πιθανό να επηρεάσει δυσανάλογα τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Οι ομάδες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο απώλειας εισοδήματος, με δυνητικά σημαντικό αντίκτυπο στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών λόγω της αυξανόμενης ανεργίας και των μειωμένων δυνατοτήτων τηλεργασίας. Η κρίση αναμένεται να επιδεινώσει τις υφιστάμενες ανισότητες και είναι πιθανό να οδηγήσει σε αύξηση του αριθμού των νοικοκυριών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ασκεί επίσης σημαντική πίεση στη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών. Τα παιδιά που βιώνουν διάφορες μορφές μειονεξίας είναι μεταξύ των ατόμων που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία της νόσου

⁵⁹ Ετήσια επισκόπηση του δείκτη επιδόσεων κοινωνικής προστασίας (ΔΕΚΠ) από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για το 2020 και εξελίξεις των πολιτικών κοινωνικής προστασίας. Έκθεση σχετικά με τις βασικές κοινωνικές προκλήσεις και βασικά μηνύματα, σ. 58.

COVID-19. Πολλά παιδιά που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς επαρκή οικογενειακή υποστήριξη, δεξιότητες ή εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που ζουν σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές με ανεπαρκείς ψηφιακές υποδομές, αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τη μάθηση εξ αποστάσεως.

- (26) Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και η άμβλυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας απαιτούν μια ολοκληρωμένη, ανθρωποκεντρική και πολυδιάστατη προσέγγιση και ένα υποστηρικτικό πλαίσιο πολιτικής. Η ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών σε διάφορα επίπεδα εγγυάται την αποτελεσματική πρόληψη και στηρίζει την κοινωνική ένταξη των παιδιών. Πέραν την εξασφάλισης πρόσβασης στις βασικές υπηρεσίες, σε όλες τις περιφέρειες και τα εδάφη, μεταξύ άλλων, με την υλοποίηση επενδύσεων στις υποδομές και τα στελέχη των εν λόγω υπηρεσιών, είναι επίσης αναγκαίο να βελτιωθούν η αποτελεσματικότητα και η συνάφεια των σχετικών πολιτικών, να συνδυαστούν προληπτικά και διορθωτικά μέτρα και να αξιοποιηθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό οι υπάρχουσες πολιτικές της Ένωσης.
- (27) Η διαδικασία συντονισμού των πολιτικών στον τομέα της οικονομίας και της απασχόλησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η οποία υποστηρίζεται από τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, επισήμανε την πρόκληση που συνιστά η παιδική φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός και απηύθυνε ειδικές ανά χώρα συστάσεις σε αρκετά κράτη μέλη. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση υπογραμμίζουν τη σημασία που έχει η διασφάλιση της πρόσβασης όλων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε ορισμένες υπηρεσίες, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, καθώς η πρόσβαση αυτή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών.
- (28) Διατίθενται ενωσιακά κονδύλια με σκοπό να βοηθηθούν η υλοποίηση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά και περαιτέρω υποστηρικτικά μέτρα. Στο πλαίσιο του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου⁶⁰ όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν τα κατάλληλα κονδύλια για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού. Για τα κράτη μέλη στα οποία το ποσοστό των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού υπερβαίνει τον μέσο όρο της Ένωσης, τα κονδύλια αυτά πρέπει να ανέρχονται σε τουλάχιστον 5 % των εθνικών κονδυλίων τους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το InvestEU θα στηρίζουν επίσης επενδύσεις σε υποστηρικτικές υποδομές, όπως η κοινωνική στέγαση και οι εγκαταστάσεις προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και σε εξοπλισμό και πρόσβαση σε ποιοτικές και γενικές υπηρεσίες. Στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη και του μέσου «Next Generation EU», ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας παρέχει πρόσθετα ενωσιακά κονδύλια για μεταρρυθμίσεις, επενδύσεις και πολιτικές για τις επόμενες γενιές, τα παιδιά και τους νέους, όπως στην εκπαίδευση και τις δεξιότητες, που θα πρέπει να ενσωματωθούν στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας⁶¹. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης μπορεί να στηρίζει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό και την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς της εκπαίδευσης, των κοινωνικών υπηρεσιών, της δικαιοσύνης και της υγείας, όπως και

⁶⁰ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (EKT+) [COM(2018) 382 final].

⁶¹ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

διατομεακών μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- (29) Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από το καθεστώς της ενωσιακής ενίσχυσης για την παροχή γάλακτος και οπωροκηπευτικών στα σχολεία για την περίοδο 2017-2023, ώστε τα παιδιά να έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε υγιεινά προϊόντα και να κατανοήσουν καλύτερα τα οφέλη των υγιεινών και βιώσιμων τροφίμων.
- (30) Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να εφαρμοστεί μέσω εθνικών σχεδίων δράσης προσαρμοσμένων στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες. Τα εν λόγω εθνικά σχέδια δράσης θα πρέπει να προσδιορίζουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όσον αφορά την πρόσβαση και τη χρήση των υπηρεσιών που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων που προάγουν τα δικαιώματα του παιδιού. Η πρόοδος στην εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο τακτικής παρακολούθησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη σχετικών δεικτών παρακολούθησης.
- (31) Η παρούσα σύσταση συμπληρώνει τη σύσταση 2013/112/ΕΕ, αποτελεί παραδοτέο του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, και συμπληρώνει τη συνολική στρατηγική της Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού.
- (32) Η παρούσα σύσταση σέβεται πλήρως τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Η παρούσα σύσταση δεν θίγει τις αρχές του εθνικού δικονομικού δικαίου και τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών και δεν συνεπάγεται επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

- 1) Η παρούσα σύσταση έχει ως στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της διασφάλισης της πρόσβασης των παιδιών που έχουν ανάγκη σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών.
- 2) Η παρούσα σύσταση ισχύει για τα παιδιά που έχουν ανάγκη.

ΟΡΙΣΜΟΙ

- 3) Για τον σκοπό της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
- α) «παιδιά που έχουν ανάγκη»: άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού·
 - β) «παιδιά από οικογένεια μεταναστών»: παιδιά με ιθαγένεια τρίτης χώρας, ανεξάρτητα από το μεταναστευτικό καθεστώς τους, και παιδιά με ιθαγένεια κράτους μέλους και υπόβαθρο μετανάστευσης από τρίτη χώρα μέσω τουλάχιστον ενός γονέα που γεννήθηκε στο εξωτερικό·
 - γ) «παιδιά σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις»: παιδιά που εκτίθενται σε διάφορους παράγοντες κινδύνου που οδηγούν σε κοινωνικό αποκλεισμό, όπως:

διαβίωση σε μονογονεϊκό νοικοκυριό· διαβίωση με γονέα με αναπηρία· διαβίωση σε νοικοκυριό όπου υπάρχουν προβλήματα ψυχικής υγείας ή μακροχρόνια ασθένεια· διαβίωση σε νοικοκυριό όπου υπάρχει κατάχρηση ουσιών ή ενδοοικογενειακή βία· παιδιά πολίτη της Ένωσης που μετακόμισε σε άλλο κράτος μέλος, ενώ τα ίδια παρέμειναν στο κράτος μέλος καταγωγής τους· παιδιά που έχουν μητέρα έφηβη ή είναι τα ίδια έφηβες μητέρες· παιδιά με γονέα στη φυλακή·

- δ) «αποτελεσματική πρόσβαση»: κατάσταση στην οποία οι υπηρεσίες είναι άμεσα διαθέσιμες, οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες, καλής ποιότητας, παρέχονται εγκαίρως και οι δυνητικοί χρήστες γνωρίζουν την ύπαρξή τους, καθώς και τα δικαιώματα χρήσης τους·
- ε) «αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση»: κατάσταση στην οποία οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν, είναι άμεσα διαθέσιμες, προσβάσιμες, καλής ποιότητας, παρέχονται εγκαίρως και οι δυνητικοί χρήστες γνωρίζουν την ύπαρξή τους καθώς και τα δικαιώματα χρήσης τους·
- στ) «σχολικές δραστηριότητες»: μάθηση μέσω παιχνιδιού, ψυχαγωγικής, αθλητικής ή πολιτιστικής δραστηριότητας που λαμβάνει χώρα εντός ή εκτός των κανονικών σχολικών ωρών, οργανώνεται από το σχολείο και αποτελεί μέρος του σχολικού προγράμματος διδασκαλίας ή συνδέεται με αυτό·
- ζ) «υγιεινό γεύμα» ή «υγιεινή διατροφή»: ισορροπημένη κατανάλωση γευμάτων, που παρέχουν στα παιδιά τις απαραίτητες θρεπτικές ουσίες για τη σωματική και την ψυχική ανάπτυξή τους καθώς και για τη σωματική δραστηριότητα που ανταποκρίνεται στις φυσιολογικές τους ανάγκες·
- η) «κατάλληλη στέγη»: κατάλυμα που πληροί τα ισχύοντα εθνικά τεχνικά πρότυπα, είναι σε καλή κατάσταση, παρέχει εύλογο βαθμό θερμικής άνεσης και διατίθεται σε οικονομικά προσιτό κόστος.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- 4) Τα κράτη μέλη καλούνται:
 - α) να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σε εκπαίδευση και σχολικές δραστηριότητες, σε τουλάχιστον ένα υγιεινό γεύμα κάθε σχολική μέρα και σε υγειονομική περίθαλψη·
 - β) να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή και κατάλληλη στέγη·
- 5) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη και, στο πλαίσιο αυτής της ομάδας, να λαμβάνουν υπόψη, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο κατά τον σχεδιασμό των εθνικών ολοκληρωμένων μέτρων τους, τα ειδικά μειονεκτήματα που αντιμετωπίζουν:
 - α) τα άστεγα παιδιά ή τα παιδιά που αντιμετωπίζουν σοβαρή στέρηση στέγης·
 - β) τα παιδιά με αναπηρία·
 - γ) τα παιδιά που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών·
 - δ) τα παιδιά που έχουν μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο (ιδίως οι Ρομά)·

- ε) τα παιδιά που βρίσκονται σε δομές εναλλακτικής (ιδίως ιδρυματικής) φροντίδας·
- στ) τα παιδιά σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- 6) Τα κράτη μέλη καλούνται να αναπτύξουν ένα ολοκληρωμένο και υποστηρικτικό πλαίσιο πολιτικής για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, εστιάζοντας στη διάσπαση των διαγενεακών κύκλων φτώχειας και μειονεξίας και στη μείωση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας της νόσου COVID-19. Για τον σκοπό αυτό, κατά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, τα κράτη μέλη θα πρέπει:
- α) να διασφαλίζουν ότι οι κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές, διατροφικές και στεγαστικές πολιτικές που ασκούν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι συνεκτικές με την παρούσα σύσταση και, όπου αυτό είναι δυνατόν, να βελτιώνουν τη συνάφειά τους για τη στήριξη των παιδιών, με ολοκληρωμένο τρόπο·
 - β) να ενισχύσουν τις επενδύσεις στα εκπαιδευτικά συστήματα και στα συστήματα παροχής επαρκούς υγειονομικής φροντίδας και κοινωνικής προστασίας, έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις ανάγκες των παιδιών και των οικογενειών τους, ιδίως όσων εκτίθενται στον κοινωνικό αποκλεισμό·
 - γ) να εξασφαλίζουν επαρκείς πολιτικές και πόρους, μεταξύ άλλων μέσω μέτρων για την ένταξη των γονέων ή κηδεμόνων στην αγορά εργασίας και παρέχοντας εισοδηματική στήριξη σε οικογένειες και παιδιά, έτσι ώστε τα οικονομικά εμπόδια να μην αποτελούν τροχοπέδη στην πρόσβαση των παιδιών σε ποιοτικές υπηρεσίες·
 - δ) να αντιμετωπίσουν την εδαφική διάσταση του κοινωνικού αποκλεισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των παιδιών σε συνάρτηση με διακριτές αστικές, αγροτικές, απομακρυσμένες και διαχωρισμένες περιοχές, με βάση μια ολοκληρωμένη και πολυτομεακή προσέγγιση·
 - ε) να ενισχύσουν τη συνεργασία και τη συμμετοχή των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών και των ποιοτικών υπηρεσιών για τα παιδιά·
 - στ) να λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση της ένταξης και για την αποφυγή και την καταπολέμηση των διακρίσεων και του στιγματισμού των παιδιών που έχουν ανάγκη·
 - ζ) να στηρίζουν στρατηγικές επενδύσεις σε ποιοτικές υπηρεσίες για παιδιά, συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων σε υποστηρικτικές υποδομές και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό·
 - η) να αφιερώσουν κατάλληλους πόρους για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα εθνικά και ενωσιακά κονδύλια, ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, τον μηχανισμό REACT-EU, το πρόγραμμα

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΕΝΑ ΥΓΙΕΙΝΟ ΓΕΥΜΑ ΚΑΘΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΡΑ

- 7) Προκειμένου να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σε εκπαίδευση και σχολικές δραστηριότητες και σε ένα υγιεινό γεύμα κάθε σχολική μέρα, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:
- α) να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς και μη φραγμούς στη συμμετοχή των παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, καθώς και στην εκπαίδευση και τις σχολικές δραστηριότητες·
 - β) να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και για την επανένταξη των παιδιών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν ή έχουν εγκαταλείψει την εκπαίδευση ή την κατάρτιση·
 - γ) να παρέχουν μαθησιακή υποστήριξη στα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες για να αντισταθμίζουν τα γλωσσικά, γνωστικά και εκπαιδευτικά τους κενά·
 - δ) να προσαρμόζουν τις εγκαταστάσεις και το εκπαιδευτικό υλικό της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία, χρησιμοποιώντας συμπεριληπτικές μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης· για τον σκοπό αυτό, να εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν διαθέσιμοι ειδικευμένοι εκπαιδευτικοί και άλλοι επαγγελματίες παιδαγωγοί, όπως ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, φυσικοθεραπευτές ή βοηθοί διδασκαλίας·
 - ε) να θεσπίσουν μέτρα που αποσκοπούν στη στήριξη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και στην αποφυγή των διαχωρισμένων τάξεων στα ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα· αυτό μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την παροχή προτεραιότητας ή έγκαιρης πρόσβασης στα παιδιά που έχουν ανάγκη·
 - στ) να εξασφαλίζουν τη χορήγηση τουλάχιστον ενός υγιεινού γεύματος κάθε σχολική ημέρα·
 - ζ) να εξασφαλίζουν την παροχή εκπαιδευτικού υλικού, συμπεριλαμβανομένων των βιβλίων ή στολών, όταν συντρέχει περίπτωση·
 - η) να παρέχουν συνδεσιμότητα υψηλής ταχύτητας, τις ψηφιακές υπηρεσίες και τον κατάλληλο εξοπλισμό που χρειάζονται για την εξ αποστάσεως μάθηση, έτσι ώστε να εξασφαλίζουν πρόσβαση στο ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο·
 - θ) να εξασφαλίζουν τη μετάβαση των παιδιών στα ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, όταν συντρέχει περίπτωση·
 - ι) να εξασφαλίζουν ισότιμη και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση σε σχολικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε σχολικές εκδρομές·

- ια) να αναπτύξουν ένα πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τοπικών κοινοτήτων, κοινωνικών υπηρεσιών και παραγόντων της κοινωνικής οικονομίας με σκοπό τη στήριξη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, την παροχή φροντίδας μετά το σχολείο και ευκαιριών συμμετοχής σε αθλητικές, ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, καθώς και την οικοδόμηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ως κέντρων ένταξης και συμμετοχής και την πραγματοποίηση επενδύσεων σε αυτά.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

- 8) Προκειμένου να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, τα κράτη μέλη καλούνται:
- α) να διευκολύνουν την έγκαιρη ανίχνευση και θεραπεία νόσων και αναπτυξιακών προβλημάτων, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν την ψυχική υγεία, και να εξασφαλίζουν πρόσβαση σε περιοδικές ιατρικές εξετάσεις, συμπεριλαμβανομένων των οδοντιατρικών και οφθαλμολογικών, και σε προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου· να εξασφαλίζουν έγκαιρη θεραπευτική και αποκαταστατική μεταπαρακολούθηση, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε φάρμακα, θεραπεία και μέσα υποστήριξης, καθώς και πρόσβαση σε προγράμματα εμβολιασμού·
 - β) να παρέχουν στοχευμένες υπηρεσίες αποκατάστασης και προσαρμογής για τα παιδιά με αναπηρία·
 - γ) να εφαρμόζουν προσβάσιμα προγράμματα για την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη ασθενειών τα οποία να απευθύνονται στα παιδιά που έχουν ανάγκη και τις οικογένειές τους, καθώς και στους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- 9) Προκειμένου να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική πρόσβαση σε επαρκή και υγιεινή διατροφή, μεταξύ άλλων μέσω του καθεστώσ της ενωσιακής ενίσχυσης για την παροχή γάλακτος και οπωροκηπευτικών στα σχολεία, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:
- α) να στηρίζουν την πρόσβαση σε υγιεινά γεύματα και εκτός των σχολικών ημερών, μεταξύ άλλων μέσω της χορήγησης παροχών σε είδος ή οικονομικής στήριξης·
 - β) να εξασφαλίζουν ότι τα διατροφικά πρότυπα στα ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα ανταποκρίνονται στις ειδικές διατροφικές ανάγκες·
 - γ) να περιορίζουν τις διαφημίσεις και τη διαθεσιμότητα τροφίμων με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά, αλάτι και ζάχαρη στα ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα·
 - δ) να παρέχουν επαρκή πληροφόρηση στα παιδιά και στις οικογένειές τους όσον αφορά την υγιεινή διατροφή των παιδιών.

ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΣΤΕΓΗ

- 10) Προκειμένου να εγγυώνται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αποτελεσματική πρόσβαση σε κατάλληλη στέγη, τα κράτη μέλη καλούνται:
- α) να εξασφαλίζουν ότι τα άστεγα παιδιά και οι οικογένειές τους λαμβάνουν κατάλληλη φιλοξενία σε καταλύματα έκτακτης ανάγκης, τη γρήγορη μεταφορά τους από τα εν λόγω καταλύματα σε μόνιμη στέγη και την παροχή συναφών κοινωνικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών·
 - β) να αξιολογούν και να αναθεωρούν, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο, τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές στεγαστικές πολιτικές και να λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα συμφέροντα των οικογενειών με παιδιά που έχουν ανάγκη, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας· η εν λόγω αξιολόγηση και αναθεώρηση θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις πολιτικές κοινωνικής στέγασης και στεγαστικών επιδομάτων·
 - γ) να παρέχουν έγκαιρη και κατά προτεραιότητα πρόσβαση στην κοινωνική στέγαση στα παιδιά που έχουν ανάγκη και τις οικογένειές τους·
 - δ) λαμβάνοντας υπόψη το συμφέρον του παιδιού, να αποφεύγουν την τοποθέτηση παιδιών σε ιδρυματική φροντίδα· να εξασφαλίζουν τη μετάβαση των παιδιών από την ιδρυματική φροντίδα σε ποιοτική φροντίδα στο πλαίσιο της κοινότητας ή της οικογένειας και να στηρίζουν την ανεξάρτητη διαβίωση και κοινωνική ένταξή τους.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

- 11) Με σκοπό την καλή διακυβέρνηση, παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

Εθνικοί συντονιστές της εγγύησης για τα παιδιά

- α) να διορίσουν εθνικό συντονιστή της εγγύησης για τα παιδιά, με κατάλληλους πόρους και εξουσίες ώστε να υποστηρίζει τον αποτελεσματικό συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης·

Προσδιορισμός παιδιών που έχουν ανάγκη

- β) με σκοπό την πλέον αποτελεσματική στόχευση των μέτρων στα παιδιά που έχουν ανάγκη και τη συνεκτίμηση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών οργανώσεων και συνθηκών, να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων στον προσδιορισμό των παιδιών που έχουν ανάγκη και των εμποδίων που αντιμετωπίζουν όσον αφορά την πρόσβαση και τη χρήση των υπηρεσιών που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση·

Εθνικά σχέδια δράσης

- γ) εντός έξι μηνών από την έκδοση της παρούσας σύστασης, να υποβάλουν στην Επιτροπή σχέδιο δράσης, που θα καλύπτει την περίοδο έως το 2030, για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να περιλαμβάνει ιδίως:

- i) τις στοχευόμενες κατηγορίες παιδιών που έχουν ανάγκη τις οποίες αφορούν αντίστοιχα ολοκληρωμένα μέτρα·
- ii) ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους που θα πρέπει να επιτευχθούν όσον αφορά τα παιδιά που έχουν ανάγκη στα οποία στοχεύουν τα αντίστοιχα μέτρα, λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών και τοπικών ανισοτήτων·
- iii) τα μέτρα που σχεδιάζονται ή έχουν ληφθεί για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και τους αναγκαίους χρηματοδοτικούς πόρους και χρονοδιαγράμματα·
- iv) τα άλλα μέτρα που σχεδιάζονται ή έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και τη διάσπαση των διαγενεακών κύκλων μειονεξίας, με βάση ιδίως το υποστηρικτικό πλαίσιο πολιτικής που προβλέπεται στο σημείο 6·
- v) ένα εθνικό πλαίσιο για τη συλλογή δεδομένων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της παρούσας σύστασης, επίσης με σκοπό τη θέσπιση του κοινού πλαισίου παρακολούθησης που προβλέπεται στο σημείο 12 στοιχείο δ).

Δραστηριότητες προβολής

- δ) να αναπτύξουν αποτελεσματικά μέτρα προβολής προς τα παιδιά που έχουν ανάγκη και τις οικογένειές τους, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και με τη βοήθεια εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευμένων διαμεσολαβητών, υπηρεσιών στήριξης των οικογενειών, της κοινωνίας των πολιτών και οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας, με σκοπό την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την ενθάρρυνση και διευκόλυνση της χρήσης των υπηρεσιών που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση·

Συμμετοχή ενδιαφερομένων

- ε) να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των περιφερειακών, τοπικών και άλλων αρμόδιων αρχών, παιδιών και σχετικών ενδιαφερόμενων μερών που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης, των δικαιωμάτων του παιδιού, της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της εξάλειψης των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών φορέων ισότητας, σε ολόκληρη τη διαδικασία προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης του σχεδίου δράσης·

Υποβολή στοιχείων στην Επιτροπή

- στ) να υποβάλλουν έκθεση κάθε δύο έτη στην Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο στην εφαρμογή της παρούσας σύστασης, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο δράσης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- 12) Το Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής:
 - α) να παρακολουθεί την πρόοδο στην εφαρμογή της παρούσας σύστασης, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων της και του αντικτύπου της στα παιδιά

που έχουν ανάγκη, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να προτείνει, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, ειδικές ανά χώρα συστάσεις στα κράτη μέλη.

- β) να εργαστεί σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τους εθνικούς συντονιστές της εγγύησης για τα παιδιά και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας ώστε να διευκολύνει την αμοιβαία μάθηση, την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και την παρακολούθηση των δράσεων που αναλαμβάνονται σε συνέχεια της παρούσας σύστασης, όπως ορίζονται στα σχετικά εθνικά σχέδια δράσης.
- γ) να υποβάλλει τακτικές εκθέσεις στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την πρόοδο στην εφαρμογή της παρούσας σύστασης, με βάση τις εκθέσεις των κρατών μελών.
- δ) να εργαστεί σε συνεργασία με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, ώστε:
 - i) να θεσπίσει κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και να αναπτύξει συμφωνημένους κοινούς ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες αποτελεσμάτων, με σκοπό την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης·
 - ii) με σκοπό την τροφοδότηση με στοιχεία της διαδικασίας χάραξης πολιτικής, να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα, το εύρος και τη συνάφεια των συγκρίσιμων δεδομένων σε επίπεδο Ένωσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα παιδιά που έχουν ανάγκη και την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες, καθώς και την επάρκεια και το επίπεδο κάλυψης των παροχών που απευθύνονται σε παιδιά·
- ε) να εξετάσει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο εντός 5 ετών από την έκδοσή της·
- στ) να ενισχύσει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης και επικοινωνίας και να αυξήσει τη διάχυση των αποτελεσμάτων και των παραδειγμάτων ορθής πρακτικής σε επίπεδο Ένωσης και μεταξύ των κρατών μελών και των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*